

1.máj 2008 "SVIATOK PRÁCE - SVIATOK ĽUDSKEJ SLOBODY"

Blíži sa deň 1.mája - pre niekoho Sviatok práce, pre iného jednoducho "Deň voľna". Ale kam až siaha história tohto medzinárodného sviatku?

Prvý máj ako manifestácia solidarity zamestnancov celého sveta sa zrodil na pamiatku nevinných obetí masového štrajku chicagských robotníkov roku 1886 za osemhodinový pracovný čas.

Niektoré zdroje však uvádzajú, že už dávno predtým boli v mnohých amerických mestách ohromné demonštrácie za osemhodinovou pracovnú dobu. Hnutie bolo stále silnejšie a donútilo postupne kongres USA, aby 24.6.1878 zákon o osemhodinovej pracovnej dobe aspoň pre vládne práce (práce vo všetkých štátnych podnikoch) prijal.

Zákon sa však v praxi neuplatňoval a tak sa v 1884 rozhodla Odborová federácia USA a Kanady, aby sa od 1.mája 1886 pracovalo len 8 hodín denne. O rok neskôr bol vydaný manifest, kde bolo uvedené, že skrátením pracovnej doby sa do pracovného procesu vstrebajú nezamestnaní, že sa odstráni nadvýroba rozmnožených spotrebiteľov, že v dôsledku zlepšenia pracovných metód sa pri skrátení pracovnej doby musia zachovať rovnaké mzdy.

16.2.1886 bolo vyhodených 1200 robotníkov z MacCormickovej továrne na hospodárske stroje.

Príčinou boli požiadavky robotníkov - uznanie odborov, zvýšenie miezd a pod. Pritom o rok skôr bola s robotníkmi uzavretá zmluva, že nikto nebude prepustený pre členstvo v organizácii robotníkov. Firma mala aj čiernu knihu, kam zapisovala nepohodlných robotníkov, ktorí potom už prácu nikde nedostali. Vylúčení robotníci organizovali niekoľko verejných schôdzí, ktoré boli označované ako "spiknutie proti štátu", účastníci boli ubíjaní, prehliadaní a uvrhávaní do väzenia. To sa dialo takmer každý deň. V nedeľu pre prvým májom poriadala odborová centrála v Chicagu tábor ľudu za účasti viac ako 25 tisíc ľudí. A nastal očakávaný prvý máj. Viac ako 25 tisíc robotníkov v Chicagu zastavilo prácu. Do 4.mája sa počet štrajkujúcich zdvojnásobil, takže sa štrajk stal všeobecným. Keď bola zahájená strelba proti štrajkujúcim, bol naproti zvolaný osudný tábor na Sennom trhu. Paľby, väzenia, obžaloby z vrážd, vykonštruované procesy s predom vybranými členmi súdu a svedkami, odsúdenia na smrť, popravy...

14.-20. júla 1889 sa v La Salle Petrelle konal Medzinárodný robotnícky zjazd. Na červenej zadnej stene bol zlatý nápis: "Proletári všetkých krajín, spojte sa!", v popredí cieľe a požiadavky robotníkov: Politické a hospodárske vyvlastnenie kapitalistov, zospolčovanie výrobných prostriedkov.

20. júla bolo uznesené, aby bol 1.máj do roku 1890 vždy dňom medzinárodnej demonštrácie požiadaviek pracujúcich - Sviatkom práce.